

Oatmössche, 17 maart 2007.

Voordracht door Ben Morshuis op de reünie van de Poaskearls op 17 maart 2007 bij Hotel Restaurant van der Maas te Ootmarsum.

Reünie georganiseerd door Karel Bökkers, Michel Oude Kotte, Rainier Veldboer en Jan Veldboer.

Nen Poaskearl

Wat is nen Poaskearl? De vraag klinkt in oonze oarn stom, onnoadenkend, joa zelfs grof. Mear wie wet wa: zonne vraag koopt umdewiel van leu van aanderwegter, van boetnof. Bie zukke leu mö'j 't mear zoa loatn; loat ze zoa mear blieven. Veur zuk volk köj nen Poaskearl nich umschrieven. En a'j earlijk wilt wèen: wie wet zólf ok nich good woar het an lig. Nen Poaskearl. Ja wat za'k zegn. **Ie bint 't of ie bint 't nich.** Wijlen Gerrit Pikkemoat zol zegn: Poaskearls, dat zijn echte heren. Maar bedenk Poaskearl dat gij van stof zijt en tot stof zult wederkeren!

Maar Gerrit is nich mear. Zien tijdperk, doar kwam 'n einde an. Dat is bie de Poaskearls nich zo. Dee doot aajt vedan. Hoo lang? Jao, hoo lang hef dat fenomeen Poaskearl a bestoan. Wie wet nich aans, of zee hebt altied a met Poaschen ower de stroat hen goan. Met zien beidn, met zien vearn, met zes of met acht. Meestal zee'j ze owerdag, mangs ok wa ees midn in 'n nacht. Mear dan is d'r umdewiel wat an de hand. Doar wodt dan nich völ ower proat: dat koopt dan nich in de kraant.

Wat is nen Poaskearl. Het blif ne vraag. Van Poaszoaterdag, tot dinsdagmon. De kraant, de radio, zelfs de televisie probeert doar ieder joar achter te komn. Ie loopt dan as Poaskearl op dee daage nietsvermoedend boetn. Krieg ie op de meest ongelèègn oagenblikn zonnen microfoon onder 'n snoetn. Paas-meneer mag ik U wat vragen, ik ben van de krant. Wat is hier toch in godsnaam aan de hand? Ik ben van de radio en maak een Paasprogram. En dan wi'j 't kearlke wa nen tred verkoapt en schreeuwn: Schèèj oet met dat gedram. Hebt U een ogenblik, wilt U even met mij praten. Beste wichke, ik bin hatstikke drok, hes dat nich in de gaant? En mear zeurn en mear dramn. Mear wie hebt nen oplossing. Wie stuurt ze allemaal deur. Verhaaln ower de Poaskearls? Doar heb wie oonzn persveurlichter veur.

En den persveurlichter den kan dat ieder joar wear markn. De meest vrömde vroagn kreeg hee dan te verwarcken.

Nen Poaskearl is nen jongn kearl met rèègnjas en met nen hood. Woarum den hood? Vroag ze dan. Gewoon umdat ze dat ieder joar zoa doot. Toch vedan vroagn: waarom nen hoed, a'k dat ees wus. Wat wol ie dan: nen Poaskearl met ne basebalpet of bivakmuts? En waarom met z'n achten, kunt U me dat misschien vertellen? Ik denk, meneer, dat ze vrogger nich tot tien konn teln. En waarom alleen maar mannen. Woarum doot vrouwleu nich met. Heel eenvoudig dame, umdat ze Poas**kearls** en gin Poas**vrouwleu** het. Waarom kijken ze zo ernstig, geen lachje haast. Als U me dat nu eens vertelt. Ze wordt chagrijnig van dee leu dee aajt zukke onnözzele vroagn stelt.

Moet je er iets voor doen om Poaskearl te worden. Dan kiek ie zun menneke of vrommes an en denk ie: Wat nen dodn. Dach ie warkelijk: Nen Poaskearl met nen Poaskearl-cursus is pas echt goed? Man, doot nich zoa dom: Poaskearl dat bi'j gewoon. Dat he'j in de hoed.

Mear breng dat alles dee leu ees an't verstaand. Onbegonn wark en doarum schoef ie ze met zin gewoon netkes an de kaant. Wa heel vreundelijk en lachend, dat heurt d'r bi'j. Want Oatmössche is en blif d'r um bekend: De leu bint hier gastvri'j.

Mear vroag nen Poaskearl zölf ees. Woarum he'j dizze beslissing nomn. Dan zeg-e: Ja, wat za'k zegn. Ze bint op 'n good moal bie mie komn. Ze vreugn; Wil ie Poaskearl wodn. Wie denkt dat oe dat wa lig. Dan zeg ie toch voart "Ja, ik wil", zoiets weiger ie toch nich. Dan koap ie nen hood, nen overall, en trekt nen rèègnjas an. Dan bi'j Poaskearl en dat blief ie oen hele lèèvn vedan. Het earste joar loop ie d'r wat onbenöllig bie, umda'j 't nog nich al weet. Het enigste wa'j dan möt doon, is't learn van het Poasleed. Veur de rest gengel ie d'r mear 'n betke um too. En denkt: Ik geleuf da'k mear 't zölde as dee aandern doo. En noa 'n zetke bi'j dan good in e warkt. En bi'j Poaskearl wodn, zonder da'j 't recht hebt markt.

Dan loop ie deur de stad, deur stengskes en deur stroatn. Zoln de leu mie oetlachen? Walnee, dat wilt ze wa loatn. Want iedereen in Oatmössche wet wa, hoo belangrijk nen Poaskearl is. Zoonder Poaskearls geet het immers met Poaschen gladndals mis. Ie doot in de Vasten van alles, ach dat hoof ik oe nich te vertelln. Ie kent dee verhaaln. En zoa gèet' vedan tot Poaszoaterdag, dan is 't tied um hoalt te haaln.

Iedereen geet met. Oald en jong. Veural kearls dee aans niks doot. Dee bint a met de VUT. En ie as Poaskearl möt 't wark dan doon. Ieleu kriegt de zèère but. Mear dee oaln loopt d'r um too. En mear commandearn. En dan denk ie: Loat mear kletsen, zee hebt 't vrogger ok mötn learn. Ower 'n joar of wat krieg ik as oaln de kaans. En dan zøj'zeen, dan bi'j niks aans.

Völ trots en gloria kom ie de stad dan in, het volk steet in riegn an de kaant. Um te kiekn noa 't hoalt dat op 'n earstn Poasdag wodt verbraand. 't Alleluja klinkt. Ie probeert dat leedke met te zingn. Steil rechtop lopend en oondertusschen denkend; Ik wol da'k paar uurkes kon lingn. Want zonnen glorieuzen intocht, loa'w earlijk wèèn, da's alles weard. Dat iss ok wa zoa, denk ie, mear ok bi'j zoa meu as 'n peard. En as dan 't hoalt is op e stapeld met oene leste kracht. Dan zeg ie net as Christus an't kruus: het is volbracht.

Dan is het Poaschen. Op tied wakker. Op nen ongewone tied d'r oet. En schreeuwend deur 't hoes hen: Ma waar is m'n regenjas. Ma waar is m'n hoed? Want ie bint dan wa nen stoeren Poaskearl wodn. In hoes bi'j nog het kind, mangs nen kleinen dodn.

Op 'n Eastn en tweedn Poasdag de roongaank um de kark. 'n Beste pak an, 'n hood d'r bie op. Dat is het bettere wark. Vear an vear veurop iedereen geet an de kaant. Leu van de radio en de televisie en verslaggewers van de kraant. Christus is opgestanden, ie zingt 't zo good a'j könt trots en fier. Nargens is het Poasgebeurn zo mooi as hier.

Um nen stiepel, deur nen harbarg, ower 't Karkplien en op 't Markt. As Poaskearl krieg ie 't Poaschenvirus. Ie könt zegn wa'j wilt, mear het warkt. En Poaschen 's oams noa'n Poaskaamp wo'j zoawat heel Oatmössche zeet stoan. Doar braandt het Poasvuur, zoas dat al eeuwen zo is goan. En ok hier stoat de oaln te commandearn an de kaant. As jongn Poaskearl loop ie 't gat oet haakn met de bloarn in de haand. Eindelijk noa hoes hen met de schoon vol drek en grös. En met de geur van het braandend Poashoalt nog in 'n nös.

Dat bint dinge dee'j van nen Poaskearl könt zegn. Mear is zoiets noe an nen vrömd oet te lengn? Doar kö'j alleen met aandere Poaskearls ower proatn. En dan hoof ie ok alles nich te zegn. 't Meeste köj röstig vot e loatn. Mear éénmoal in de zoavöl joar is d'r ne hogere macht. Dan wo'j met oen allen wear te hoape jacht. Dan kom ie bie meka, dan heur ie d'r wear bie. Dat is zoas vanoamd, de zovölste reünie.

Jan Veldboer vreug mie: wil ie venaomd ok iets zegn. Ik heb met dit riemselke probeard iets van nen Poaskearl oet te lengn. Ik bin nich volledig, want ie wilt 't misschien nich geleumn. Ik bin nooit Poaskearl west, mear hoo ieleu bint kaan'k onderhaand wa preumn.

Völ plezear.

Ben Morshuis.